

Muslingeblomst (*Pistia stratiotes*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Pistia stratiotes*

Synonymer:

Kaldenavn: Muslingeblomst, vandsalat

Foto: Colourbox

Beskrivelse

Muslingeblomst er en flerårig flydende vandplante, der tilhører Arumfamilien (Araceae). Arten danner ca. 20 cm lange runde, omvendt ægformede blade, som sidder i en roset. Planten danner få, enkønnede, insektbestøvede blomster. Ved frødannelse, synker disse til bunds og indgår i sedimentets frøbank. Frø kan spire i lavt vand med god lysgennemstrømning, når vandtemperaturen når over 20 grader celsius. Formering sker hovedsagligt vegetativt ved udløbere, som giver ophav til nye rosetter. Muslingeblomst kan danne tætte, sammenhængende bestande, der dækker vandoverfladen og spærrer for lysgennemtrængning og dermed hindrer væksten af undervandsplanter. Planten trives i søer, damme og svagt strømmende vandløb og floder. Arten er ikke tolerant overfor isdannelse og lav vandtemperatur (~ 5 grader celsius)^{1,2,3} og er ikke set overvintre i Danmark⁶.

Forvekslingsmuligheder

Der findes ikke andre arter i slægten *Pistia*.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Det er usikkert præcis hvor muslingeblomst er oprindeligt hjemmehørende, da den findes i de fleste tropiske og subtropiske ferske vande. Planten er introduceret til Europa og fundet i ferske vande i Central- og Sydeuropa², hvor den kan overleve vintre i geotermisk opvarmet vand. Spredning kan ske via afbrækkede dele af planten, med både og fiskeudstyr, der transporteres mellem vandområder, og ved dumpning af materiale fra akvarier og havedamme. Planten sælges verden over som akvarieplante og som prydblade til havedamme. Arten er pr. 2. august 2024 på EU's liste over uønskede invasive arter, hvorefter handel med og udsætning af planten vil være forbudt.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Hvor der mangler data til at vurdere en art, angives dette som d.d. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning på hjemmehørende arter	Påvirkning på økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds- effekter
Score	d.d.	d.d.	d.d.	d.d.	d.d.	0
Datakvalitet						usikker

Spredningspotentiale (Score d.d.). Det faktum at arten stort set er fundet i de fleste tropiske og subtropiske ferske vande, og at man af den grund har svært ved at bestemme, hvor den er oprindeligt hjemmehørende, viser artens store spredningspotentiale. Muslingeblomst spredes primært via afbrækkede vegetative dele. Der mangler dog viden om artens spredningspotentiale. Arten er fundet i mange europæiske lande, men hvorvidt der er tale om mange uafhængige udsætninger eller om spredning, vides ikke. Dens manglende kuldetolerance har gjort, at mere permanente bestande ikke er etableret, på nær i geotermisk opvarmet vand bl.a. i Tyskland, Serbien og Slovenien². I Danmark er der registreret to fund af arten siden 2014 nær Århus og Hovedstadsområdet⁴.

Levestedets bevarings- og naturværdi (Score d.d.). Arten lever i søer og vandløb, men der mangler i øvrigt viden om artens habitatpræferencer. På grund af artens kuldefølsomhed dør planten bort om vinteren og etablerer derfor ikke faste bestande i Danmark^{1,2,3}. Med global opvarmning og mildere vintre vil dette muligvis ændre sig^{1,2,4}.

Påvirkning på hjemmehørende arter (Score d.d.). Der mangler data til at vurdere artens påvirkning på hjemmehørende arter. Da den potentielt kan danne tætte bestande, som dækker det meste af vandoverfladen og dermed hæmmer ilttilførsel og skygger for vækst af planter, som lever under overfladen, kan den potentielt have negativ effekt på hjemmehørende arter.

Påvirkning på økosystemfunktioner (Score d.d.). Der mangler data til at vurdere artens påvirkning på økosystemfunktioner, men den kan potentielt ændre både fysik-kemiske og biologiske forhold i de vandområder, den lever i. Der kan ske en forøgelse af mængden af både kvælstof, fosfor og bakterier, og et fald i planktonmængde og diversitet. Desuden kan arten mindske vandets strømningshastighed, og derved øge silt- og dyndaflejring, forringe redepladser for fisk og øge mortalitet af fisk og invertebrater⁵. Dens tætte vækst, kan også være et problem for fremkommelighed for både og præmme.

Økonomiske effekter (Score d.d.). Der mangler data til at vurdere de økonomiske konsekvenser af muslingeblomst, men arten vil muligvis kunne spredes til f.eks. dambrug eller put & take søer, hvor det kan have økonomiske konsekvenser. Desuden kan bekæmpelse, hvis arten kan etablere sig, have en negativ økonomisk omkostning.

Helbredseffekter (Score 0). Der er ingen kendte helbredseffekter af muslingeblomst.

Kilder

¹MacIsaac HJ, Eyraud AP, Beric B, Ghabooli S (2016) Can tropical macrophytes establish in the Laurentian Great Lakes? *Hydrobiologia* 767: 165–174, <https://doi.org/10.1007/s10750-015-2491-y>

²Zivkovic et al. 2019. The beginning of *Pistia stratiotes* L. invasion in the lower Danuba delta: the first record for the Province of Vojvodina (Serbia). *BioInvasions Records* (2019) Volume 8, Issue 2: 218–229

³Neuenschwander et al. 2009. *Pistia stratiotes* L. (Araceae). In: Biological control of tropical weeds using arthropods. Cambridge University Press.

⁴Schou, J.C., Moeslund, B., Båstrup-Spohr, L., Sand-Jensen, K. 2017. Danmarks vandplanter. BFN's Forlag.

⁵CABI Digital Library, besøgt 12. sep. 2024.

6